

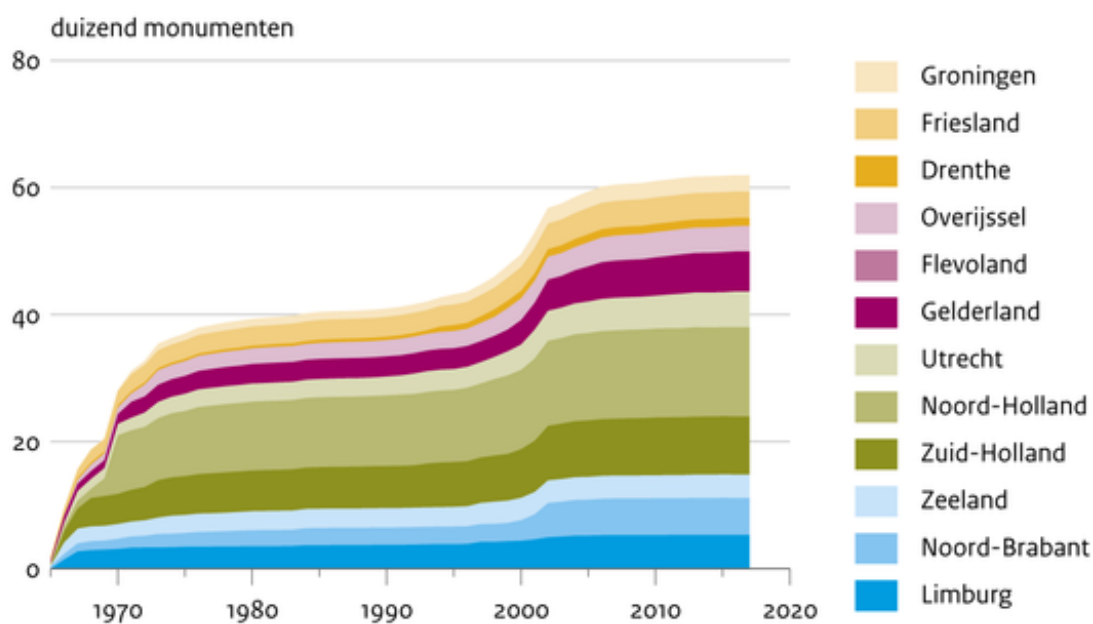
Onderhoudsstaat van beschermde rijksmonumenten, 2017 - 2018

Indicator | 6 oktober 2020

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

Tot eind 2018 zijn er bijna 70.000 gebouwde beschermde rijksmonumenten aangewezen. Voor ca. 25.000 daarvan (bestaande uit bijna 33.000 objecten) hebben provincies in 2017/2018 een nulmeting naar de onderhoudsstaat uitgevoerd. Voor 84% van de objecten bleek de onderhoudsstaat redelijk tot goed.

Aantal rijksmonumenten per provincie

Bron: RCE Monumentenregister

PBL/aug18
www.clo.nl/nl216904

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(xlsx\)](#) [3]
- [Download data \(ods\)](#) [4]

Beschermde rijksmonumenten

Vanaf de inwerkingtreding van de Monumentenwet in 1961 tot eind 2018 zijn er 61.908 gebouwde beschermde rijksmonumenten aangewezen.

In 2017/2018 hebben alle provincies een nulmeting van de onderhoudsstaat van alle niet-woonhuis rijksmonumenten laten uitvoeren. Dit is in totaal gedaan voor 24.982 rijksmonumenten, 40% van het

totale rijksmonumentenbestand per eind 2018.

Deze nieuwe vorm van monitoren wordt op objectniveau uitgevoerd. Eén rijksmonument kan uit meerdere objecten bestaan. In totaal zijn voor deze 24.982 monumenten 32.875 objecten gemonitord.

Staat van onderhoud van gebouwde rijksmonumenten

Met ingang van 2017 voeren alle provincies een monitor uit op de onderhoudsstaat van de gebouwde niet-woonhuis rijksmonumenten. In 2017/2018 is in opdracht van de provincies voor in totaal 32.875 objecten een nulmeting uitgevoerd.

Van de beoordeelde objecten is het aandeel dat in 2017/2018 in een goede of redelijke staat van onderhoud verkeerde 84,2%. Het aandeel monumenten in een matige of slechte staat was resp. 12,3% en 3,5%.

Onderhoudsstaat niet-woonhuis rijksmonumenten 2017-2018

Onderhoudsstaat	Aantal objecten	%
Goed	13.965	42,5%
Redelijk	13.694	41,7%
Matig	4.055	12,3%
Slecht	1.161	3,5%
Eindtotaal	32.875	100,0%

Onderhoud bestaat uit het bijhouden, herstellen en vervangen van bijvoorbeeld schilder- en voegwerk. Deze monitoring door de provincies wordt cf. een gezamenlijke standaard uitgevoerd. Eens in de 4 jaar wordt de meting voor het hele bestand geactualiseerd, dit wordt verspreid over 4 jaar uitgevoerd.

Dat het percentage gebouwde rijksmonumenten in redelijk tot goede staat in 2018 lager is dan in 2013, is het gevolg van een verbetering in de meetmethode. In de meting van 2013 waren alleen rijksmonumenten opgenomen die een abonnement hadden afgesloten bij de Monumentenwacht. Die zijn gemiddeld in betere staat dan de monumenten die niet worden geïnspecteerd. De cijfers uit 2018 zijn ook gebaseerd op metingen bij rijksmonumenten waarvoor geen abonnement bij de Monumentenwacht is afgesloten en zijn daardoor representatiever. De komende jaren wordt de meetmethodiek verder verbeterd.

Gebiedsgerichte aanpak rondom monumentale gebouwen in het aardbevingsgebied in de provincie Groningen

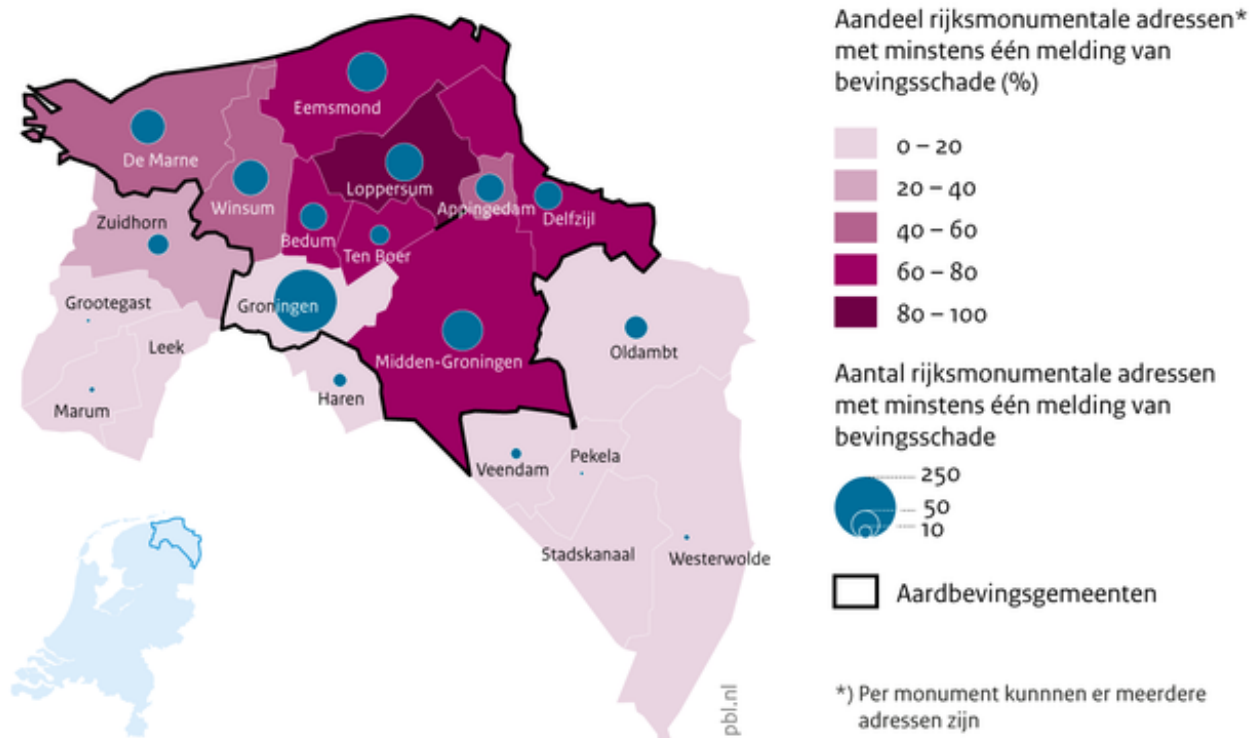
De aardbevingen als gevolg van de winning van aardgas treffen het monumentale erfgoed in de provincie Groningen. In het aardbevingsgebied bevinden zich circa 1.450 rijksmonumenten (op ongeveer 2.800 adressen), bijna 900 gemeentelijke monumenten, en daarnaast vele honderden karakteristieke panden en 31 beschermde stads- en dorpsgezichten. Deze vormen samen het cultuurlandschap van Groningen.

Het terugbrengen in goede bouwkundige conditie is belangrijk bij het aardbevingsbestendig maken van monumenten. Naast het herstel van de schade is het preventief versterken van gebouwen een grote opgave. Bij monumenten kan dat op gespannen voet staan met het behoud van de monumentale waarden. Een deel van de monumenten staat bovendien leeg en moet een nieuwe bestemming krijgen. Dit alles speelt zich af in een gebied dat toch al te maken heeft met bevolkingskrimp.

In november 2015 presenteerde de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen 2016-2020. Het programma is gericht op herstel, versterking en veiligheid van gebouwen en op het vergroten van de leefbaarheid, het versterken van de regionale economie en duurzaamheid. Onderdeel van dit programma is de aanpak van erfgoed (Erfgoedprogramma 2017-2021) met subsidie voor rijksmonumenten, die tot stand is gekomen met de provincie, de aardbevingsgemeenten en de RCE.

De schadeafhandeling door de Nederlandse Aardgas Maatschappij (NAM) is in maart 2017 gestopt. Vanaf maart 2018 wordt schade afgehandeld door de nieuwe Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade. Begin 2018 is besloten de gaswinning nog sneller terug te brengen en uiterlijk in 2030 zelfs geheel te beëindigen. De versterkingsoperatie kan daardoor in aantal worden beperkt en in de loop der tijd uitgevoerde versterkingen kunnen minder ingrijpend zijn door het afnemende seismische risico. De versterkingsopgave wordt per 1 januari 2020 door de uitvoeringsorganisatie NCG uitgevoerd. Deze krijgt opdracht tot het uitvoeren van deze plannen van de gemeenten; het lokale plan van aanpak is hierin leidend.

Rijksmonumenten in Groningen met aardbevingschade, 16 aug 2012 – 1 feb 2018

Bron: Centrum Veilig Wonen

PBL/aug18
www.clo.nl/216904

- [Download figuur](#) [5]

Referenties

- RCE, [Gebouwde rijksmonumenten](#) [6] in de Erfgoedmonitor

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Beschermde Rijksmonumenten

Verantwoordelijk instituut

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)

Betrouwbaarheidscodering

Rijksmonumenten en geïnspecteerde rijksmonumenten: Integrale waarneming

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2020). [Onderhoudsstaat van beschermde rijksmonumenten, 2017 - 2018](#) [7] (indicator 2169, versie 04 , 6 oktober 2020). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl216904>

Links

[1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl2169> [2]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/2169_001g_clo_04_nl.png [3]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-2169-001g-clo-04-nl.xlsx> [4]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-2169-001g-clo-04-nl.ods> [5]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/2169_007k_clo_04_nl.png [6]
<https://erfgoedmonitor.cultureelerfgoed.nl/Mosaic/dashboard/> [7]
<https://www.clo.nl/indicatoren/nl216904>